

A *Deilephila nerii*-ről.

I.

A *Deilephila nerii* L. életéhez.

Irta Mocsáry Sándor.

A „Rovartani Lapok“ ez évi ápril havi 4-ik füzetének 85-ik lapján Aigner Lajos barátom a *Deilephila nerii* lepkéről a következőket írja: „Ha tekintetbe vesszük, hogy az állat e szerint igen jól el tud lenni oleander nélkül is, vagy mondjuk: ha rá tudott szokni a Vincára, hogy továbbá oly északi vidéken, mint a Keleti-tenger partja (54¹/₂⁰ é. sz.) egészen jól tenyészik, feltehető, hogy legalább Magyarországon (44—49⁰) állandóan tartózkodik és szaporít, és valószínű, hogy petealakban telel ki, ámbar nincsen kizárva, hogy épen úgy mint a halálfejú pille csak részben hagyja el bábját még őszkor, míg részben bábalakban kitelel és csak tavaszkor kel ki.“

E nézet az én tapasztalatommal és meggyőződésemmel ellenkezik. A *Deilephila nerii* Nagyváradon nem épen nagy ritkaság, de csak a hernyója és csupán csak a leanderen, mert pillét ott tudomra még senki sem fogott. Én legalább hatszor-hétszer neveltem hernyókat, melyek kinőtt állapotban mindig csak juliushó végén és augusztus elején voltak találhatóak. A lepke mintegy négy hét múlva, szeptemberhó első napjaiban kel ki. Soha nem fordult elő az az eset, sem nálam, sem másnál, hogy a legkevésbé sem kényes báb kitelelt volna.

Már most, ha megengedhetnők is, hogy a szeptember havában rakott peték csakugyan kiteleljenek, a mi nagyon valószínűtlen; vagy hogy a tavaszi peték már ápril havában, vagy mondjuk csak még később, május havában kelnek ki: akkor a kinőtt hernyó, melynek teljes kifejlődésére mintegy hat hét szükséges, nem július végén és augusztus elején, hanem már júniusban, vagy még sokkal előbb volna található.

Én a *Deilephila nerii* pillét olyan kőborlónak tekintem, mint amilyen a *Deilephila celerio* L. is, melyek mint villámgyorsan röplő állatok jnniusi meleg estéken Dél-Európából hozzánk is elvetődnek, itt petéiket lerakják, de ivadékaik őszkor az őshazába ismét visszavándorolnak, s így a tulajdonképeni Magyarországon állandóan nem tartózkodnak, nem szaporítanak és az *Acherontia Atropos*-szal semmi közös ügyük nincsen.

II.

A *Deilephila nerii* előfordulása.

Irta Weismantel Vilmos.

Ezt a gyönyörű pillét gyűjtői pályám elején, 1850. vagy 1851-ben a brünni ligetben Petunián fogtam. Többnyire *Sphinx convolvuli* röplött az este és abból iskolatársaim mindegyike fogott is már néhány példányt, magam is, és csak odahaza láttam, hogy van köztük egy *nerii* is. Igen fogyatékos példány volt, de mégis *nerii*. Másnap az iskolában dicsekedtem fogásommal, társaim azonban kételkedtek állításomban, de délután hozzám jöttek és meggyőződtek. A fiúk odahaza is hirdették szerencsémét. Másnap háromnak apja is, mind a három buzgó lepkész, eljött hozzánk — látni a csodaállatot. Egyike a már kifeszített kopott pilléért eleinte 20, majd 30 szép pillangót ígért. Ez a fényes ajánlat szeget ütött a fejembe, és vonakodtam a cserére ráállni, miben édes atyám igazat adott, mondván, ha a pille nem lenne ritkaság, azok az urak nem törnék úgy magokat érte.

Csak két hét múlva, midőn a megszáradt pillét a deszkáról levettem, vettem észre a versengés okát, de akkor már késő volt, abból hasznot húzni. A *nerii* ♀ ugyanis egy csomó petét rakott le, mivel csak a torát nyomván össze, a kifeszítésnél még élt. Az urak bizonyára észrevették a petéket és tapasztalatlanságommal vissza akartak élni. A legcsúnyább az volt, hogy bosszúból nem figyelmeztettek a petékre, melyek tönkre mentek, mert mikor rájuk akadtam, már üresek voltak, a kikelt hernyók pedig táplálék hián természetesen elpusztultak. Sokat bosszankodtam ezen, kivált midőn utóbb Prágában meggyőződtem, hogy a hernyó tenyésztése mily könnyű.